

**Programma
van
Toetsing en Afsluiting**

**IVKO – Havo
2021 - 2023**

Aangepaste versie september 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
De belangrijkste onderdelen uit het MSA-examenreglement	4
De belangrijkste onderdelen uit het IVKO-examenreglement.....	8
Slaag/zak regeling havo.....	11
PTA's per vak	11
Beeldende vorming	13
Beeldende vorming tweede kunstvak.....	14
Biologie.....	15
Culturele kunstzinnige vorming (CKV).....	16
Dans.....	17
Dans tweede kunstvak	18
Drama	19
Drama tweede kunstvak.....	20
Duits.....	21
Economie	22
Engels	23
Frans	24
Geschiedenis	25
Kunst algemeen (KUA).....	25
Kunst algemeen (KUA) tweede kunstvak	27
Lichamelijke opvoeding (LO)	28
Loopbaan oriëntatie en begeleiding (LOB).....	29
Maatschappijleer.....	30
Maatschappijwetenschappen	31
Muziek	32
Muziek tweede kunstvak.....	33
Natuur, leven en techniek (NLT).....	34
Nederlands	35
Profielwerkstuk	36
Rekenen.....	37
Scheikunde	38
Wiskunde A.....	39
Wiskunde B.....	40

Voorwoord

Dit is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor het schoolexamen. Het is belangrijk dit PTA goed te lezen, zodat je precies weet wat er van je verwacht wordt en wat je van de school mag verwachten met betrekking tot alle aspecten die te maken hebben met het schoolexamen.

Dit PTA bestaat uit een algemeen gedeelte en een vakinhoudelijk gedeelte.

Algemeen gedeelte

In dit deel staan de belangrijkste onderdelen van het Examenreglement en de zakslaagnorm.

Het Examenreglement bestaat uit een MSA-en een IVKO deel. Het MSA-Examenreglement bevat artikelen die gelden voor alle MSA scholen. Het IVKO-Examenreglement bevat artikelen die alleen voor het IVKO gelden. Deze twee examenreglementen vormen samen alle rechten en plichten waar iedereen bij examens aan gehouden is.

In dit PTA zijn de belangrijkste regels opgenomen. Aan deze regels kunnen geen rechten ontleend worden; zij zijn slechts een klein gedeelte van het examenreglement. Voor de volledige beschrijvingen wordt verwezen naar het Examenreglement dat is gepubliceerd op de IVKO-website. Belangrijk om hierin nu te vermelden is een wijziging (deadline is deadline) in het protocol voor de praktische opdrachten.

Vakinhoudelijk gedeelte

Dit deel geeft per vak een overzicht van alle schoolexamenonderdelen, inclusief de planning en weging. Het betreft hier toetsen en schoolexamens. Zodoende weet iedereen aan het begin van het voorexamenjaar al wat er de komende twee jaar van je verwacht wordt.

De inhoud van dit boekje wordt met de kandidaten doorgenomen door de mentor (algemene gedeelte) en vakdocenten (vakinhoudelijke gedeelte). De ouders worden voorgelicht op de ouderavond aan het begin van het schooljaar.

Bij alle vakspecifieke PTA's is aangegeven welke domeinen het examen betreft. Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl. Op deze site vind je ook alle formele regelingen en examenroosters.

Schoolexamens (SE's) worden hoofdzakelijk in de SE-weeken afgenomen. De SE-weeken staan gepland in de laatste week van elke periode. In de eerste week van de nieuwe periode zijn de inhaalmoment(en) voor leerlingen die in de SE-week geoorloofd toetsen hebben gemist. Enkele schoolexamentoetsen vinden plaats buiten deze weken, zie hiervoor de vakspecifieke PTA's.

In het geval van absentie tijdens een SE gelden strikte voorwaarden. Lees daarom het IVKO-Examenreglement goed door. In het IVKO-Examenreglement worden ook de regels met betrekking tot inhalen en herkansen beschreven.

Ik wens jullie, mede namens alle docenten, veel succes in de examenjaren!

Jasper de Graaf (Examensecretaris)
September 2022

De belangrijkste onderdelen uit het MSA-examenreglement

Link: [Examenreglement MSA IVKO 30 augustus 2021 \(1\).pdf](#)

Inzage, communicatie en procedure bij bezwaar

3.1 Beoordelingen van schoolexamens moeten binnen tien werkdagen door de docent aan de leerling bekend gemaakt worden. Kandidaten en hun ouders kunnen onafhankelijk van elkaar in Magister (LVS) van de schooladministratie deze cijfers bekijken.

3.2 Leerlingen hebben het recht om het, door hen gemaakte, werk in te zien. Het werk mag niet meegenomen en niet gekopieerd worden.

3.3 Bezwaren over een beoordeling moeten eerst door de leerling met de betrokken vakdocent worden besproken, eventueel met bemiddeling van de mentor/coach. Leidt dat niet tot een oplossing, dan kan de leerling binnen vijf werkdagen nadat het schoolexamen is ingezien en de beoordeling aan de leerling bekend is gemaakt, schriftelijk bezwaar maken tegen de beoordeling bij de examencommissie (t.a.v. de examensecretaris, j.graaf@msa.nl). Na deze periode van vijf dagen is het cijfer dus definitief. De examencommissie heeft de bevoegdheid de beslissing van individuele docenten te herzien..

3.4 Indien de leerling het niet eens is met het oordeel van de examencommissie, dan kan hij/zij bezwaar maken bij de directeur (k.wannet@msa.nl), binnen vijf werkdagen nadat het besluit van de examencommissie is meegedeeld. Deze zal een oordeel uitspreken over de door de examencommissie gehanteerde procedure. Zij kan bij procedurele fouten de examencommissie opdragen de behandeling van de klacht volgens de juiste procedure opnieuw te doen.

Onregelmatigheden

5.1 Indien een leerling zich ten aanzien van enig deel van het examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.

5.2 De maatregelen die de directeur kan treffen zijn:

a. het toekennen van het cijfer 1,0 voor SE-onderdeel of het Centraal Examen (CE)

b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer delen van het schoolexamen of zittingen van het centraal examen,

c. het ongeldig verklaren van één of meer onderdelen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,

d. het uitstellen van de uitslag van het examen en het uitreiken van een diploma en een cijferlijst tot na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen gaat over één of meer onderdelen van het centraal examen legt de leerling dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen (2e tijdvak), dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie (3e tijdvak).

5.3 De directeur deelt zijn beslissing mee aan de leerling, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De directeur stelt de leerling, indien deze dit wenst, in de gelegenheid zijn/haar kant van de zaak te laten horen. De leerling kan zich laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige, zoals een vader of moeder.

5.4 De leerling kan tegen een beslissing van de directeur (zoals in 5.2 genoemd) schriftelijk in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag in te stellen Commissie van Beroep Examenzaken. Dat moet gebeuren binnen vijf werkdagen nadat de beslissing schriftelijk aan de leerling bekend is gemaakt (een mail geldt als schriftelijk). De commissie stelt een onderzoek in, past hoor en wederhoor toe, en beslist uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van het beroep; als er goede redenen zijn, kan de termijn verlengd worden met ten hoogste twee weken. De commissie voert in ieder geval een gesprek met de leerling, waarbij deze zich, indien gewenst, kan laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige (zoals een vader of moeder). Ook vindt er altijd een gesprek plaats met betrokken medewerkers van de school. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de leerling alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee.

5.5 Het postadres van de commissie is:

*Commissie van Beroep Examenzaken
Bestuursbureau van de MSA
Postbus 92048, 1090 AA Amsterdam*

5.6. Voorbeelden van onregelmatigheden zijn:

- Afkijken of de gelegenheid bieden tot afkijken
- Een telefoon of ander smart device, waarmee je al dan niet via bluetooth of op andere manieren gegevens kan uitwisselen, bij je dragen tijdens een toets of examen
- Het schrijven in woordenboeken die men tijdens een schoolexamen bij zich heeft.
- Het bij zich hebben van spiekbriefjes tijdens een toets of examen.
- Het niet volgens de regels inleveren van examenwerk.

Ongeoorloofde absentie bij alle onderdelen van SE en bij CE geldt ook als een onregelmatigheid.

Ook het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handelingsdeel kan beschouwd worden als een onregelmatigheid.

5.7. De directeur stelt vast of er sprake is van ongeoorloofd verzuim bij een onderdeel van het SE en bij het CE. Voor de verdere procedure zie de school specifieke reglementen.

De organisatie van het eindexamen

- 6.2 Uiterlijk tien werkdagen voor de aanvang van het centraal examen deelt de directeur de kandidaat schriftelijk mee welke eindcijfers en beoordelingen er behaald zijn voor het schoolexamen.
- 6.3 Deelname aan alle geplande toetsen is verplicht.
- 6.4 Het is verplicht het werk behorend bij een praktische opdracht op of voor de deadline in te leveren.
- 6.5 Uiterlijk één week voor de aanvang van het centraal examen ontvangen de leerlingen richtlijnen met betrekking tot de gang van zaken tijdens het centraal examen. Elke leerling is verplicht zich aan deze richtlijnen te houden.

Herkansen centraal examen

- 9.1 Zodra de uitslag is vastgesteld, deelt de door de directeur aangewezen schoolfunctionaris deze samen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Tevens wordt de kandidaat gewezen op de mogelijkheid van herkansing met inachtneming van het eindexamenbesluit VO.
- 9.2 De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur vóór een door de school te bepalen dag en tijdstip.
- 9.6 Bij een herexamen geldt dat het **hoogste cijfer telt**.

Vaststelling van het eindcijfer

- 10.1 Het cijfer van het schoolexamen voor een vak dat tevens centraal wordt geëxamineerd, wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers van 1 tot en met 10 en de daartussen liggende cijfers op 1 decimaal. (bijv. een 6,3 of een 8,1) (het SE-eindcijfer wordt afgerond vanaf twee cijfers achter de komma (een 5,45 wordt een 5,5).
- 10.2 Het eindcijfer voor alle vakken van het examen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 10.3 Voor alle vakken die worden afgesloten met een cijfer, worden de cijfers voor (praktische) examentoetsen omgezet in een eindcijfer: het schoolexamencijfer (SE). Dit schoolexamencijfer wordt voor vakken met een Centraal Schriftelijk Examen op één decimaal afgerond en voor vakken zonder Centraal Schriftelijk Examen berekend tot een heel getal, dus zonder decimalen.
- 10.4 Het eindcijfer voor alle vakken met een onderdeel op het Centraal Schriftelijk Examen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 10.5 Het eindcijfer wordt bepaald door het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het Centraal Schriftelijk Examen en dit wordt afgerond tot een geheel getal. Indien een vak alleen met een schoolexamen is afgerond is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

10.6 Indien de uitkomst van de berekening van het eindcijfer niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond. Bij afronding wordt 4,49 een 4 en een 5,49 een 5.

De belangrijkste onderdelen uit het IVKO-examenreglement

Algemene bepalingen

2.7 Indien een leerling doubleert in vmbo3 of havo4 dient hij/zij alle schoolexamenonderdelen opnieuw te doen, waarbij het laatste cijfer telt.

Indien een leerling doubleert in vmbo4 of havo5 dient hij/zij alle schoolexamenonderdelen opnieuw te doen (met uitzondering van het profielwerkstuk), waarbij het laatste cijfer telt.

Indien een examinator om vakinhoudelijke redenen meent dat het opnieuw doen van een schoolexamenonderdeel niet wenselijk of mogelijk is, legt hij/zij dit voor ter beoordeling aan de examencommissie.

2.8 Indien een leerling doubleert in het eindexamenjaar, blijven alle cijfers uit het voorexamenjaar geldig. Indien het PTA van een vak is veranderd, krijgt de leerling voor alle schoolexamenonderdelen van het voorexamenjaar het gemiddelde cijfer van de door de leerling behaalde resultaten in dat vak in het voorexamenjaar toegekend.

De organisatie van het schoolexamen

6.6 Een schoolexametoets duurt maximaal 150 minuten. Een leerling die recht heeft op verlenging, krijgt per schoolexamen 25% extra tijd.

6.10 Naast individuele praktische opdrachten (PO's) kunnen ook groepsopdrachten worden uitgevoerd. Ook de beoordeling van groepsopdrachten gebeurt aan de hand van vooraf vastgestelde en aan de leerling bekend gemaakte beoordelingscriteria.

6.12 Alle eisen met betrekking tot het profielwerkstuk worden tijdig aan alle leerlingen bekend gemaakt (bijv. in het profielwerkstukboekje).

De gang van zaken tijdens het schoolexamen

7.1 Schriftelijke toetsen worden met een blauwe of zwarte pen gemaakt.

7.2 Digitale toetsen of schriftelijke toetsen die op de computer gemaakt worden, worden gemaakt op account van de school (niet het eigen account).

7.3 Leerlingen mogen bij schriftelijke schoolexametoetsen en praktische opdrachten gebruik maken van een woordenboek Nederlandse Taal. Uitzondering hierop zijn schoolexamenonderdelen waarin de beheersing van de Nederlandse spelling en grammatica worden getoetst.

7.4 Leerlingen mogen bij schriftelijke schoolexametoetsen voor de moderne vreemde talen (Duits, Engels, Frans) alleen gebruik maken van een woordenboek als

dat expliciet door de docent is aangegeven. Echter geldt voor het vak Frans een uitzondering en mag er bij dit vak bij schoolexamens schrijfvaardigheid gebruik worden gemaakt van digitale hulpmiddelen.

7.5 Alleen bij schoolexamens wiskunde op het havo mag gebruik gemaakt worden van een grafische rekenmachine.

7.6 Het Binas-boekje mag gebruikt worden bij schoolexamentoetsen biologie en Nask1.

7.7 Overige hulpmiddelen (potlood, gum, geodriehoek, et cetera) zijn alleen toegestaan indien de docent daar duidelijk toestemming voor heeft verleend.

7.8 Tassen, jassen, mobiele telefoons, smartphones, iPods en alle overige apparatuur die geluid maken en/of waarmee contact gelegd kan worden zijn niet toegestaan in de examenzaal.

7.9 Het inleveren van gemaakt werk mag pas na toestemming van de surveillant van het schoolexamen.

7.11 De afwezigheid van een leerling wegens ziekte is door een ouder/verzorger bij de school, voorafgaand aan een toets gemeld. Dit moet uiterlijk op de dag van afname voor 09.00 gemeld worden. Altijd wordt de afwezigheid, ook na telefonische melding, met redenen omkleed, binnen 48 uur, schriftelijk aan de schoolleiding meegedeeld middels het daartoe bestemde formulier. De schoolleiding beslist of de leerling in staat wordt gesteld de gemiste toets in te halen. Dat gebeurt tijdens de inhaaldag van de betreffende periode. De schoolleider kan in uitzonderlijke gevallen hier een uitzondering op maken.

7.12 Bij afwezigheid tijdens een toets door andere redenen dan ziekte, zijn deze redenen (indien mogelijk) voorafgaand aan de toets door een ouder schriftelijk aan de schoolleiding gemeld (zie 7.11 voor de procedure).

7.13 Indien de afwezigheid van een leerling tijdens een toets niet naar behoren is gemeld, dit ter beoordeling van de directeur, wordt voor de betreffende toets het cijfer 1,0 gegeven of geen cijfer. In het laatste geval kan het schoolexamen niet worden afgesloten en kan een leerling niet deelnemen aan het Centraal Examen.

7.14 Praktische opdrachten (PO's)

1. Bij elke PO wordt vooraf aan de leerling schriftelijk bekend gemaakt wat de opdracht is en wat de daarbij behorende beoordelingsnorm is.

2. In de opdracht wordt met dag en uur aangegeven op welk moment de PO ingeleverd moet zijn.

3. In de beoordelingsnorm wordt expliciet opgenomen dat het plegen van plagiaat wordt opgevat als een onregelmatigheid en dat er maatregelen worden genomen zoals in artikel 5 beschreven. Voor een beschrijving van wat als plagiaat wordt beschouwd, wordt verwezen naar de 'Richtlijn plagiaat'.

4. In de beoordelingsnorm wordt expliciet opgenomen dat het te laat inleveren wordt opgevat als een onregelmatigheid. Hierbij geldt dat als het PO na het in 2. genoemde tijdstip wordt ingeleverd, het cijfer 1,0 kan worden toegekend zoals in artikel 5 lid 2a wordt beschreven.

De herkansing van het schoolexamen en het eindexamen

8.1 In havo 4 en vmbo 3 heeft een leerling het recht om in maximaal twee vakken één toets te herkansen. Er mag per vak nooit méér dan één toets worden herkanst.

In havo 5 en mavo 4 heeft een leerling het recht in maximaal 3 vakken één van het totaal aantal toetsen te herkansen. Er mag per vak nooit méér dan één toets worden herkanst.

De herkansingen vinden plaats aan het eind van het schooljaar.

8.3 In bijzondere gevallen (bijvoorbeeld als iemand lang ziek is geweest) beslist de schoolleiding in overleg met de betreffende docent(en) wat de leerling mag/moet inhalen.

8.4 Bij herkansing van een toets geldt het hoogste cijfer als definitief cijfer voor die toets.

8.6 Als een leerling meent recht te hebben op een extra herkansing wegens buitengewone (privé of andere) omstandigheden, kan hij/zij of een ouder schriftelijk of per mail een verzoek indienen bij de examencommissie. De bijzondere omstandigheid moet bij de examensecretaris en mentor bekend zijn voordat het cijfer is toegekend. De examencommissie bepaalt of de leerling recht heeft op een extra herkansing.

Vaststelling van het eindcijfer

10.2 Het combinatiecijfer in havo 5 bestaat uit maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk. Alle drie vakken tellen even zwaar mee. Het combinatiecijfer telt in de zak- slaagregeling mee als één vak.

Slaag/zak regeling havo

Wanneer ben je geslaagd voor het examen havo? Dit schema laat zien wanneer je bent geslaagd voor je havo-examen. Er gelden 4 eisen.

Let op: om te slagen moet je aan alle 4 de eisen voldoen. Als je aan 1 van de eisen niet voldoet, ben je gezakt.

1) Gemiddeld cijfer centrale examens

Je bent geslaagd met een:

5,5 of hoger.

2) Kernvakken

Je bent geslaagd met:

- Maximaal 1 keer een 5 als eindcijfer;
- Voor de andere kernvakken moet je een 6 of hoger als eindcijfer halen.

De kernvakken zijn: Nederlands, Engels en wiskunde. In het profiel C&M hoef je geen wiskunde te kiezen. Als je geen wiskunde kiest, zijn de kernvakken alleen Nederlands en Engels.

3) Eindcijfers alle examenvakken

Je bent geslaagd als:

- al je eindcijfers 6 of hoger zijn;
- je één 5 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn;
- je een 4 hebt en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is;
- je 2 x een 5 hebt, of een 5 en een 4, en al je andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al je eindcijfers ten minste 6,0 is;
- geen eindcijfer lager is dan een 4. Het combinatiecijfer* en de losse eindcijfers in het combinatiecijfer tellen ook mee voor deze regel.

4) Lichamelijke opvoeding

Je bent geslaagd als:

het vak lichamelijke opvoeding 'voldoende' of 'goed' is.

Bij de uitslagbepaling telt het gemiddelde van de eindcijfers van maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk mee als één vak, **het combinatiecijfer.*

PTA's per vak

Beeldende vorming

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen is dat van het vak Kunst Algemeen.
Lesmateriaal	- Eigen materiaal - Internet (ICT) - Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis	
Bijzonderheden	Het cijfer bestaat uit 70% Beeldende Vorming en voor 30% uit Kunst Algemeen. De cijfers voor KUA worden meegeteld in het cijfer voor Beeldende Vorming. Op het rapport telt het als een vak. Domein A (vaktheorie) wordt mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen.	

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leer jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Thema: Natuur Onderzoeksopdracht	A, B	4	Week 1 periode 2	Presentatie + verslag	10	5	Nee
PO2	Vakspecifieke vaardigheden (SkillLab) -vak techniek Proces/reflectie/verslag	A, B	4	Week 1 periode 2	Presentatie + verslag	10	5	Nee
PO3	Thema: Sociaal Maatschappelijk Onderzoeksopdracht	A, B	4	Week 1 periode 3	Presentatie	10	5	Nee
PO4	Vakspecifieke vaardigheden (SkillLab) -vak techniek Proces/reflectie/verslag	A, B	4	Week 1 periode 3	Presentatie + verslag	10	5	Nee
PO5	Thema Toekomst Onderzoeksopdracht	A, B	4	Week 1 periode 4	Presentatie	10	5	Nee
PO6	Vakspecifieke vaardigheden (SkillLab) -vak techniek Proces/reflectie/verslag	A, B	4	Week 1 periode 4	Presentatie	10	5	Nee
PO7	Thema: Identiteit Onderzoeksopdracht	A, B,C	4	Week na SE- week 4	Presentatie	10	5	Nee
PO8	Vakspecifieke vaardigheden (SkillLab) -vak techniek Proces/reflectie/verslag	A, B	4	Week na SE- week 4	Presentatie + verslag	15	5	Nee
PO9	Onderzoek persoonlijk artistiek project Portfolio/coachgesprek/verslag	A, B	5	Week 1 periode 2	Presentatie	10	5	Nee
PO10	Masterclass/verslag	A, B	5	Week 1 periode 3	verslag	10	5	Nee
PO11	Werkproces eindcollectie (SkillLab) -vak techniek Proces/reflectie/coachgesprek	A, B, C	5	Week na SE- week 3	Presentatie	10	10	Nee
PO12	Presentatie eindproject en portfolio Eindgesprek met examinerator	A, B, C	5	Kunstexamen- week	Presentatie	10	10	Nee

Beeldende vorming tweede kunstvak

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het tweede kunstvak heeft geen Centraal Schriftelijk Eindexamen
Lesmateriaal	- Eigen materiaal - Internet (ICT) - Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis	
Bijzonderheden	Beeldende Vorming telt voor 85% mee in het schoolexamen van het tweede kunstvak. De overige 15% betreft het vak Kunst Algemeen, tweede kunstvak. Domein A (vaktheorie) wordt de mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen tweede kunstvak. Het project betreft de wettelijk verplichte 120 uur studielast voor een kunstvak zonder Centraal Schriftelijk Eindexamen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leer jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Portfolio en werkboek	A, B	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t.	5	Nee
PO2	Project	B, C	4	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	5	Nee
PO3	Onderzoek kunststroming en technieken	A	4	Week 1 periode 2	Presentatie aan groep	10	2,5	Nee
PO4	Kunststroming toepassen in beeldend werk	A	4	Week 1 periode 2	Presentatie	10	2,5	Nee
PO5	Tentoonstelling bezoek	A, C	4	Periode 2	Presentatie aan groep	10	5	Nee
PO6	Presentatie werk van een andere leerling	B	4	Week 1 periode 3	Presentatie Aan groep	10	5	Nee
PO7	Presentatie eigen werk + korte opdrachten	B	4	Week 1 periode 4	Presentatie aan groep	10	5	Nee
PO8	Onderzoek technieken kunst en Cultuur	A	4	Week na SE-week 4	Presentatie aan groep	10	5	Nee
PO9	Project	B, C	5	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	5	Nee
PO10	Onderzoek kunstenaar	A	5	Week 1 periode 2	Presentatie aan groep	10	5	Nee
PO11	Beeldend werk kunstenaar	A	5	Week 1 periode 2	Presentatie aan groep	10	5	Nee
PO12	Werkproces eindexamen-collectie	B	5	Week 1 periode 3	Presentatie aan groep	5	5	Nee
PO13	Beeldend werk	B	5	Week 1 periode 3	Presentatie aan groep	5	5	Nee
PO14	Werkproces eindproject portfolio	A, B, C	5	Kunstexamen-week	Presentatie	10	5	Nee
PO15	Presentatie eindproject Eindgesprek met examiner	B	5	Kunstexamen-week	Presentatie	20	20	Nee

Biologie

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Zelfregulatie Domein C Zelforganisatie. Domein D. Interactie Domein E. Reproductie Domein F. Evolutie Voor het complete overzicht van de subdomeinen zie examenblad.nl .		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op de domeinen: <ul style="list-style-type: none"> • B2, B3, B4, B5, B7 en B8. • C1 • D4 • E4 • F1, F2 In combinatie met domein A.
Lesmateriaal	Biologie Voor Jouw, Havo 4 & 5 Examenbundel Samengevat Binas	
Bijzonderheden	Een liniaal/geodriehoek, Binas en gewone rekenmachine is vereist tijdens de toetsen (dus geen mobiel of grafische rekenmachine).	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Thema 1 inleiding in de biologie + Thema 2 voortplanting	B2, B3, C1, C2, C3 , B4, D3, E1, E2, E3	4	SE-week 1	Schriftelijk	120 + 30	5	Ja
PO1	Microscopie en teken practicum	A1, A5, A8	4	In de les in periode 1	PO	80	5	Nee
SE2	Thema 3, genetica + Thema 4 Evolutie	B1 , B2, B3, C1, C2, D1 , E4, F1, F2, F3	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 + 30	5	Ja
SE3	Thema 5, regeling + Thema 6 waarneming en gedrag	B2, B4, B6 , B7, B7, D2 .	4	SE-week 3	Schriftelijk	120 + 30	10	Ja
PO2	Thema 6 Diergedrag	A, B6 , B7, D2, D3 , D4	4	10 uur P3 in de les en HW	Verslag	N.v.t.	15	Nee
SE4	thema 7 Ecologie & milieu	B3, B8, C3 , D4, F3	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 + 20	10	Ja
SE5	Thema 1: Stofwisseling in de cel + Thema 2, DNA + Thema 3, vertering	B1 , B2, B3, C1, D1, E1, E2, E3 , E4, F1, F1, F2	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 + 30	15	Ja
SE6	Thema 4, Transport + Thema 5, Gaswisseling & uitscheiding	B3, B4	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 + 30	20	Ja
SE7	Thema 6 Afweer + Thema 7 samenhang + Alle centraal examen stof	A, B2, B3, B4, B5, B7, B8, C1, D4, E4, F1, F2	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 + 30	15	Ja

Culturele kunstzinnige vorming (CKV)

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A: Verkennen Domein B: Verbreden Domein C: Verdiepen Domein D: Verbinden		CKV heeft geen Centraal Schriftelijk eindexamen.
Indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: andere vak onderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.		
Lesmateriaal	Eigen lesmateriaal	
Bijzonderheden	De schoolexamens worden afgenomen en afgesloten in de eerste 3 perioden van Havo4. CKV telt voor de overgang van 4Havo naar 5Havo samen met Maatschappijleer als het combinatiecijfer. In Havo5 telt ook het profielwerkstuk mee voor het combinatiecijfer en telt elk van de drie vakken 33% mee.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Onderzoeksopdracht thema: Groen	A, B, C & D	4	Periode1	Schriftelijk	N.v.t	25%	Nee
PO2	Onderzoeksopdracht thema: DE ANDER	A, B, C & D	4	Periode 2	Schriftelijk	N.v.t	25%	Nee
PO3	Onderzoeksopdracht thema: Rebellie	A, B, C & D	4	Periode 3	Schriftelijk	N.v.t	25%	Nee
PO4	Onderzoeksopdracht thema: Art based resource	A, B, C & D	4	Periode 4	Schriftelijk	N.v.t	25%	Nee

Dans

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen is dat van het vak Kunst Algemeen.
Lesmateriaal	- Lesboek: Luuk Utrecht, Van Hofballet tot Postmoderne dans - Lesboek: Dans, theorie en praktijk voor het voortgezet onderwijs	
Bijzonderheden	Het cijfer bestaat voor 70% uit Dans en voor 30% uit Kunst Algemeen. De cijfers voor KUA worden meegeteld in het cijfer voor Dans. Op het rapport telt het als één vak. Domein A (vaktheorie) wordt mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Portfolio 4 Havo	A, B, C	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t	5	Nee
PO2	Dansvoorstelling kijken	A, B	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t	2,5	Nee
PO3	Duet geïnspireerd op kunststroming	A, B	4	Periode 1	Presentatie	15.00 min	5	Nee
PO4	Solo 1.00 min	B	4	Periode 2	Presentatie	15.00 min	2,5	Nee
PO5	Onderzoek en presentatie choreograaf 21 ^e eeuw	A, B	4	Periode 3	Presentatie	25.00 min	5	Nee
PO6	Groepschoreografie	B	4	Periode 4	Presentatie	15.00 min	5	Nee
PO7	Choreografie	B	4	Periode 4	Presentatie	25.00 min	5	Nee
PO8	Choreografie Duet	B	5	Periode 1	Presentatie	15.00 min	5	Nee
PO9	Solo 1.30	B, C	5	Periode 2	Presentatie	15.00 min	5	Nee
PO10	Portfolio	A, B, C	5	Kunstexamen-week	Verslag	N.v.t	5	Nee
PO11	Eindpresentatie Dans	B, C	5	Kunstexamen-week	Presentatie	N.v.t	25	Nee

Dans tweede kunstvak

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)	
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het tweede kunstvak heeft geen Centraal Schriftelijk Eindexamen	
Lesmateriaal	- Lesboek: Luuk Utrecht, Van Hofballet tot Postmoderne dans - Lesboek: Dans, theorie en praktijk voor het voortgezet onderwijs		
Bijzonderheden	Dans telt voor 85% mee in het schoolexamen van het tweede kunstvak. De overige 15% betreft het vak Kunst Algemeen, tweede kunstvak. Domein A (vaktheorie) wordt mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen tweede kunstvak. Het project (PR) betreft de wettelijk verplichte 120 uur studielast voor een kunstvak zonder Centraal Schriftelijk Eindexamen.		

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Portfolio 4 havo	A, B, C	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t	5	Nee
PO2	Project	A, B, C	4	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t	5	Nee
PO3	Voorstelling kijken	A, B	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t	2,5	Nee
PO4	Duet geïnspireerd kunststroming	B	4	Periode 1	Presentatie	15	5	Nee
PO5	Solo 1.00 min	B	4	Periode 2	Presentatie	15	2,5	Nee
PO6	Onderzoek en presentatie choreograaf 21 ^e eeuw	B	4	Periode 3	Presentatie	25	5	Nee
PO7	Groepschoreografie	B	4	Periode 3	Presentatie	15	5	Nee
PO8	Choreografie	B	4	Periode 4	Presentatie	25	5	Nee
PO9	Project	A, B, C	5	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t	5	Nee
PO10	Choreografie Duet	B	5	Periode 1	Presentatie	15	5	Nee
PO11	Solo 1.30	B, C	5	Periode 2	Presentatie	15	5	Nee
PO12	Portfolio	A, B, C	5	Kunstexamen-week	Schriftelijk	N.v.t	10	Nee
PO13	Eindpresentatie dans	B	5	Kunstexamen-week	Presentatie	N.v.t	25	Nee

Drama

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen is dat van het vak Kunst Algemeen.
Lesmateriaal	Eigen lesmateriaal.	
Bijzonderheden	Het cijfer bestaat voor 70% uit Drama en voor 30% uit Kunst Algemeen. De cijfers voor KUA worden meegeteld in het cijfer voor Drama. Op het rapport telt het als één vak. Domein A (vaktheorie) wordt mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen. De planning van de verplichte stage Toneelmakerij in het 4 ^e jaar is mede afhankelijk van hun programmering, dus de data kunnen nog afwijken van wat in dit PTA staat. Deelname is verplicht (bij afwezigheid volgt een alternatieve opdracht).	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Portfolio 4Havo	A, B, C	4	Hele jaar	Verslag	N.v.t.	5	Nee
PO2	Presentatie 1	B	4	Week na SE-week 2	Presentatie	10-20	15	Nee
PO3	Presentatie 2	B	4	Week na SE-week 4	Presentatie	10-20	15	Nee
PO4	Presentatie 3	B	5	Week na SE-week 1	Presentatie	10-20	5	Nee
PO5	Presentatie 4	B	5	Week na SE-week 2	Presentatie	10-20	5	Nee
PO6	Praktijkopdracht Eindpresentatie + portfolio	B, C	5	Kunst-examenweek	Presentatie	N.v.t.	25	Nee

Drama tweede kunstvak

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaktheorie Domein B. Praktijk Domein C. Oriëntatie op studie en beroep		Het tweede kunstvak heeft geen Centraal Schriftelijk Eindexamen
Lesmateriaal	Eigen lesmateriaal	
Bijzonderheden	<p>Drama telt voor 85% mee in het schoolexamen van het tweede kunstvak. De overige 15% betreft het vak Kunst Algemeen, tweede kunstvak.</p> <p>Domein A (vaktheorie) wordt mede getoetst in het PTA van Kunst Algemeen tweede kunstvak. Het project (PR) betreft de wettelijk verplichte 120 uur studielast voor een kunstvak zonder Centraal Schriftelijk Eindexamen.</p> <p>De planning van de verplichte stage de Toneelmakerij in 4havo is mede afhankelijk van hun programmering, dus de data kunnen nog afwijken van wat in dit PTA staat. Deelname is verplicht (bij afwezigheid volgt een alternatieve opdracht).</p>	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Portfolio 4havo	A, B, C	4	Hele jaar	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
PO2	Project	B, C	4	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	5	Nee
PO3	Presentatie 1	B	4	Week na SE-week 2	Presentatie	10-20	10	Nee
PO4	Presentatie 2	B	4	Week na SE-week 3	Presentatie	10-20	10	Nee
PO5	Project	B, C	5	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	10	Nee
PO6	Presentatie 3	B	5	Week na SE-week 1	Presentatie	10-20	10	Nee
PO7	Presentatie 4	B	5	Week na SE-week 2	Presentatie	10-20	10	Nee
PO8	Praktijkopdracht Eindpresentatie + portfolio	A, B, C	5	Kunstexamen-week	Presentatie	N.v.t.	25	Nee

Duits

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Leesvaardigheid Domein B. Kijk- en luistervaardigheid Domein C. Gespreksvaardigheid Domein D. Schrijfvaardigheid Domein E. Literatuur Domein F. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op domein A.
Lesmateriaal	Na klar! Eigen materiaal.	
Bijzonderheden	De aanschaf van een examenbundel Duits kan nuttig zijn, maar is niet noodzakelijk.	

Schoolexamens

SE-Nr.	Inhoud	Domein	Leer jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Schrijfvaardigheid	D, F	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO1	Schrijfdossier	D, F	4	Periode 1	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
PO2	PO m.b.t. min. twee vaardigheden + kennis van land, volk, cultuur	D, F	4	Periode 2	Schriftelijk + product	N.v.t.	10	Nee
SE2	Kijk- en Luistervaardigheid	B	4	SE-week 2	Schriftelijk	60 (+15)	10	Nee
PO3	Spreekdossier	C	4	Periode 3	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
SE3	Spreek- & gespreksvaardigheid.	C, F	4	SE-week 3	Mondeling	10	5	Nee
PO4	Literatuurproject	A, D, E	4	Periode 4	Schriftelijk + product	N.v.t.	10	Nee
SE4	Leesvaardigheid en Literatuur	A, E	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO5	Leesdossier	A	4	Periode 4	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
SE5	Schrijfvaardigheid	D, F	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
PO6	Schrijfdossier	D, F	5	Periode 1	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
SE6	Kijk- en Luistervaardigheid.	B	5	Cito landelijk (januari)	Schriftelijk	60 (+15)	10	Nee
SE7	Spreek- & gespreksvaardigheid	C, F	5	SE-week 3	Mondeling	15	10	Nee
PO7	Spreekdossier	C	5	Periode 3	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee

Economie

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Concept Schaarste Domein C. Concept Ruil Domein D. Concept Markt Domein E. Concept Ruilen over de tijd Domein F. Concept Samenwerken en onderhandelen Domein G. Concept Risico en informatie Domein H. Concept Welvaart en groei Domein I. Concept Goede tijden, slechte tijden Domein J. Onderzoek en experiment Domein K. Keuzeonderwerpen		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op de domeinen D, E, F, G, H, I, in combinatie met domein A.
Lesmateriaal	- Pincode - Lesstof + eigen materiaal	
Bijzonderheden	Een gewone rekenmachine is vereist tijdens de toetsen (dus geen mobiel of grafische rekenmachine).	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afamevorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Schaarste en ruil	A, B, C	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE2	Markt	A, D	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO1	Markt onderzoek (onderzoek en experiment)	A, D, J	4	Periode 2	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
SE3	Markt Ruilen over de tijd	A, D, E	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO2	Ondernemingsplan (onderzoek en experiment)	A, B, C, D, F, K	4	Periode 3	Onderzoeksverslag/ presentatie	N.v.t.	5	Nee
SE4	Markt Samenwerken en onderhandelen	A, D, F, J	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE5	Risico en informatie	A, G	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
PO3	Analyse verzekeren (onderzoek en experiment)	A, G, K	5	Periode 1	Onderzoeksverslag	N.v.t.	5	Nee
SE6	Welvaart en groei	A, H	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	20	Ja
SE7	Goede tijden, slechte tijden, Herhaling stof SE 2 tot en met SE 6	A, D, E, F, G, H, I	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja

Engels

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Leesvaardigheid Domein B. Kijk- en luistervaardigheid Domein C. Gespreksvaardigheid Domein D. Schrijfvaardigheid Domein E. Literatuur Domein F. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op domein A.
Lesmateriaal	- Lesboeken: Max Of Course Havo 4, 5, Follow Up, Examenidoom - Examenbundel Engels - Lesstof + eigen materiaal - Woordenboeken	
Bijzonderheden	Geen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afnamenvorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Schrijfvaardigheid	A, D	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO1	4 x brieven	A,D	4	Week na SE-week 1	Schriftelijk	N.v.t.	5	Nee
SE2	Luistervaardigheid + grammatica	B	4	SE-week 2	Luistertoets	80	10	Ja (beide)
SE3	Literatuur + 2 verslagen	A, E	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE4	Spreekvaardigheid + 2 x boekverslagen + Of Course opdrachten	C, D, E	4	Week na SE-week 4	Mondeling	15	5	Nee
SE5	Schrijfvaardigheid – onvoorbereid essay British & American Citizenship/ History	D, F	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
SE6	Luistervaardigheid (Cito)	B	5	Cito landelijk (januari-februari) nog te bepalen	Schriftelijk	60	15	Nee
PO2	Spreekvaardigheid + 2 x verslagen en Of Course opdrachten inleveren	A, C, D, E	5	Week na SE-week 2	Mondeling	15	20	Nee
SE7	Literatuur + examenidoom	A, E	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja (beide)

Frans

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Leesvaardigheid Domein B. Kijk- en luistervaardigheid Domein C. Gespreksvaardigheid Domein D. Schrijfvaardigheid Domein E. Literatuur Domein F. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op domein A.
Lesmateriaal	Eigen materiaal.	
Bijzonderheden	De aanschaf van een grammaticawijzer Frans en woordenboeken Nederlands-Frans en Frans-Nederlands is nuttig.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Schrijfvaardigheid	D, F	4	SE-week 1	Schriftelijk	100 (+25)	5	Ja
PO1	Schrijfvaardigheid: creatieve opdracht	D, F	4	Periode 1	Schriftelijk + product	N.v.t.	5	Nee
SE2	Kijk- en Luistervaardigheid	B	4	SE-week 2	Schriftelijk	60 (+15)	5	Nee
SE3	Onregelmatige werkwoorden + examenidoom havo F-NL	C, D, F	4	SE-week 2	Schriftelijk	40 (+10)	5	Nee
SE4	Taalvaardigheid 2: Leesvaardigheid	A	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE5	Taalvaardigheid 3: Leesvaardigheid + examenidoom havo F-NL	A	4	SE-week 3	Schriftelijk	100 (+25)	5	Ja
SE6	Spreek- en gespreksvaardigheid	C, F	4	Week 8 periode 3	Mondeling	10	5	Nee
SE7	Taalvaardigheid 4: Leesvaardigheid	A	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE8	Literatuurtoets over 1 gelezen boek	E	4	SE-week 4	Schriftelijk	90 (+20)	5	Nee
PO2	Letterkunde + creatieve opdracht: keuze uit kunstdisciplines	D, E, F	4	Periode 4	Schriftelijk + product	N.v.t.	5	Nee
SE9	Spreek- en gespreksvaardigheid	C, F	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	10	Nee
SE10	Kijk- en Luistervaardigheid	B	5	CITO landelijk (januari)	Schriftelijk	60 (+15)	10	Nee
PO3	Dossier: voorbereiding schrijf, kijk- en luister, lees- en spreek- en gespreksvaardigheid; examenidoom, hoogfrequente woorden en (onregelmatige) werkwoorden.	A, B, C, D, F	5	Verzameld in het jaar; afgerond voor SE-week 3.	Mondeling en schriftelijk	N.v.t.	15	Nee
SE11	Proef CE leesvaardigheid	A	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 (+30)	5	Ja
SE12	Schrijfvaardigheid	D, E, F	5	SE-week 3	Schriftelijk	90 (+20)	10	Ja

Geschiedenis

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Historisch besef Domein B. Oriëntatiekennis, tijdvakken 1-4 Domein C. Thema's Domein D. Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie Domein E. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op de domeinen A en B, de tijdvakken 5 t/m 10
Lesmateriaal	Leerjaar 4: - Memo MAX bovenbouw Havo (Malmberg, editie 2021-2022) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving Leerjaar 5: - Memo MAX bovenbouw Havo (Malmberg editie 2020-2021) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving Dit boek is reeds in bezit van de leerling - Memo MAX bovenbouw examenkatern Havo (Malmberg editie 2021-2022) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving	
Bijzonderheden	KA duidt op Kenmerkende Aspecten.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leer jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Verandering en continuïteit samenlevingen en bestuur KA tijdvak 1 t/m 6	A, B, D	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE2	Verandering en continuïteit 'vrijheid' KA tijdvak 7 en 8	A, B	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO1	Historisch belang en perspectief m.b.t. emancipatiebeweging, KA tijdvak 5 t/m 8	A, B, E	4	Periode 2	Verslag onderzoek+ Aantekening en hoorcolleges	N.v.t	10	Nee
SE3	Ontwikkeling van de moderne samenleving KA tijdvak 8 & 9	A, B, D	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE4	Historisch denken en redeneren m.b.t. een nieuwe wereldorde KA tijdvak 10	A, B, D	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE5	HC1 Het Britse Rijk 1585-1900. KA tijdvak 5 t/m 8	A, B, C	5	SE week 1	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
SE6	HC2 Duitsland in Europa 1918-1991 +HC1 KA tijdvak 5 t/m 10	A, B, C	5	SE week 2	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
PO2	Onderzoek twintigste eeuw Nederland	A, B, E	5	Periode 3 Week 7	Schriftelijk	N.v.t.	10	Nee
SE7	HC3 Nederland 1948-2008 HC1 & HC2 KA tijdvak 5 t/m 10	A, B, C	5	SE week 3	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja

Kunst algemeen (KUA)

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Invalshoeken voor reflectie Domein C. Onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijke cultuur van Nederland in de zeventiende eeuw • Cultuur van het moderne (eerste helft 20e eeuw) • Massacultuur in de tweede helft van de twintigste eeuw 		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op domein B en C in combinatie met de vaardigheden uit domein A
Lesmateriaal	- Eigen Materiaal - Tekstboek + opdrachtenboek van de Bespiegeling + eigen materiaal	
Bijzonderheden	Kunst Algemeen telt voor 30% mee in het schoolexamen van het eerste kunstvak. De overige 70% wordt bepaald door het programma van het eerste kunstvak. In de opdrachten en toetsen is de vaktheorie van het eerste kunstvak opgenomen. De CEVO wijst uit domein C drie onderwerpen aan voor het havo-examen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	KUA: Presentatie Modernisme	A, B, C	4	Week na SE-week 1	Presentatie + nabespreking	N.v.t.	2,5	Nee
SE1	KUA: Kunst & Esthetica, Kunst en Vermaak en Kunst en Opdrachtgever in de 16 ^e , 17 ^e , 20 ^e en 21 ^e eeuw	A, B, C	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO2	KUA: Opdracht Kunst & Techniek	A, B, C	4	Week na SE-week 3	Verslag	N.v.t.	2,5	Nee
SE2	KUA – Kunst en Techniek, Kunst en Religie en Kunst en Intercultureel in de 16 ^e , 17 ^e , 20 ^e en 21 ^e eeuw.	A, B, C	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE3	KUA: Hofcultuur in de zestiende en zeventiende eeuw (2022); De burgerlijke cultuur van Nederland in de zeventiende eeuw (2023)*	A, B, C	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE4	KUA: Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) + herhaling lesstof SE 3	A, B, C	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+20)	5	Ja
SE5	KUA: Massacultuur in de tweede helft van de twintigste eeuw + herhaling lesstof SE 3 + SE 4.	A, B, C	5	SE-week 3	Schriftelijk	120 (+20)	5	Ja

* De 16^e eeuw hoort alleen bij het examenonderwerp van 2022: Hofcultuur in de zestiende en zeventiende eeuw.

Kunst algemeen (KUA) tweede kunstvak

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Invalshoeken voor reflectie Domein C. Onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> Burgerlijke cultuur van Nederland in de zeventiende eeuw Cultuur van het moderne (eerste helft 20e eeuw) Massacultuur in de tweede helft van de twintigste eeuw 		Het tweede kunstvak heeft geen Centraal Schriftelijk Eindexamen.
Lesmateriaal	- Eigen Materiaal, - Tekstboek + opdrachtenboek van de Bespiegeling + eigen materiaal.	
Bijzonderheden	Kunst Algemeen telt voor 15% mee in het schoolexamen van het tweede kunstvak. In de opdrachten is de vaktheorie (domein A) van het eerste kunstvak opgenomen. De CEVO wijst uit domein C drie onderwerpen aan voor het havo-examen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	KUA opdracht: Hofcultuur in de zestiende en zeventiende eeuw (2022); De burgerlijke cultuur van Nederland in de zeventiende eeuw (2023)	A, B, C	5	Week na SE-week 1	Verslag	N.v.t.	5	Nee
PO2	KUA opdracht: Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw)	A, B, C	5	Week SE-week 2	Verslag	N.v.t.	5	Nee
PO3	KUA opdracht: Massacultuur in de tweede helft van de twintigste eeuw	A, B, C	5	Week na SE-week 3	Verslag	N.v.t.	5	Nee

Lichamelijke opvoeding (LO)

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Bewegen Domein C. Bewegen en regelen Domein D. Bewegen en gezondheid Domein E. Bewegen en samenleving		Lichamelijke Opvoeding heeft geen Centraal Schriftelijk eindexamen.
Lesmateriaal	Kleding waarin gesport kan worden, binnen schoenen en waar nodig veiligheidsmaatregelen voor sieraden en lange haren.	
Bijzonderheden	Van de 7 Po's moeten er 6 voldoende afgesloten zijn. Een onvoldoende eindcijfer geeft recht op een eenmalige herkansing van door de docent op te leggen onderdelen van het schoolexamen.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Herkansbaar
PO1	Slag- of loopspel organiseren	A, B, C	4	Periode 1, week 2-8	Fysiek	80	Nee
PO2	Bewegen en samenleving	B, E	4	SE-week 1 (2)	Schriftelijk	N.v.t.	Nee
PO3	Doelspelen en terugslagspel	A, B, C, D	4	Periode 3, week 3-8	Fysiek	80	Nee
PO4	Atletiek	A, B	4	Periode 4, week 6-8	Fysiek	80	Nee
PO5	Rol uitvoeren/ organiseren	A, B, C	5	Periode 1, week 2-8	Fysiek	80	Nee
PO6	Bewegen en gezondheid	A, B, D	5	Periode 2, week 6-8	Fysiek	80	Nee
PO7	Zelfverdediging	A, B, C	5	Periode 3, week 6-8	Fysiek	80	Nee

Loopbaan oriëntatie en begeleiding (LOB)

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)	
Loopbaanoriëntatie en -begeleiding heeft geen wettelijk meetellend Schoolexamen. Het richt zich op het domein oriëntatie op studie en beroep in de diverse schoolvakken.		Loopbaanoriëntatie en -begeleiding heeft geen Centraal Schriftelijk eindexamen.	
Lesmateriaal	- LOB-portfolio in Leerpodium		
Bijzonderheden	<p>Het IVKO heeft ervoor gekozen om LOB op te nemen in het PTA.</p> <p>Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) is erop gericht leerlingen in staat te stellen om zelfstandig een keuzeproces te doorlopen dat leidt tot verantwoorde keuzes tijdens de schoolloopbaan en daarna. Leerlingen krijgen zicht op hun capaciteiten, interesses, affiniteiten en attitudes. Leerlingen worden vaardig op het terrein van oriënteren, informatie hanteren, kiezen, plannen en reflecteren. LOB is er ook op gericht dat leerlingen inzicht krijgen in de samenhang tussen sector/profieldeel en vrije deel, de relevantie daarvan voor de vervolgstudies en de arbeidsmarkt, de arbeidsgebieden en werksoorten. Een goede invulling van LOB draagt bij aan het voorkomen van schooluitval en onnodig switchen van opleiding. Ook verwerven leerlingen daardoor competenties die zij in hun hele verdere loopbaan nodig zullen hebben.</p> <p>Bij het proces van loopbaanoriëntatie is, inhoudelijk gezien, begeleiding meer op zijn plaats dan beoordeling. LOB is een verplicht onderdeel en moet voldoende afgerond worden. Bij afwezigheid zal een alternatieve opdracht moeten worden gemaakt. De afronding bestaat uit een goed beargumenteerde eerste en tweede keuze.</p> <p>LOB richt zich in 4 en 5Havo op de keuze van de vervolgopleiding en sluit aan bij de gevolgde LOB-onderdelen uit de leerjaren 2 en 3. Ook het volgen van gastcolleges, meelooptdagen, proef-studeerdagen en het bezoeken van minimaal twee open dagen zijn onderdeel van LOB in de bovenbouw 4 en 5 Havo.</p> <p>Uiteindelijk is het doel van het programma LOB om te komen tot een weloverwogen keuze voor een Hbo- of Mbo-opleiding, voor het VWO of een andere passende vervolgopleiding. Alle handelingsdelen (HD) worden beoordeeld met voldaan of niet voldaan.</p>		

Onderdelen

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
HD1	Oriëntatie-opdrachten in Leerpodium	N.v.t.	4	Hele jaar	Verslag in Leerpodium	N.v.t.	N.v.t.	Nee
HD2	Bezoek open dagen Hbo-opleidingen via 4Strax	N.v.t.	4	Voorjaar 2022	Verslag in Leerpodium	N.v.t.	N.v.t.	Nee
HD3	Speeddate oud-leerlingen/eigen onderzoek vervolgopleiding	N.v.t.	4	Periode 4	Verslag in Leerpodium	N.v.t.	N.v.t.	Nee
HD4	Gesprek met Decaan en afspraak maken voor Open Dag of proef studeren/meelopen, schriftelijk.	N.v.t.	5	Periode 1-2	Mondeling op afspraak	N.v.t.	N.v.t.	Nee
HD5	Bezoek gastcolleges, meelopen, proef studeren en (minimaal) twee(online) Open Dagen, schriftelijk.	N.v.t.	5	Periode 1-2	Verslag in Leerpodium	N.v.t.	N.v.t.	Nee

Maatschappijleer

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Rechtsstaat Domein C. Parlementaire democratie Domein D. Verzorgingsstaat Domein E. Pluriforme samenleving.		Maatschappijleer heeft geen Centraal Schriftelijk eindexamen.
Lesmateriaal	- Dilemma, Malmberg - Lesstof + eigen materiaal	
Bijzonderheden	De schoolexamens worden afgenomen en afgesloten in de eerste 3 perioden van Havo4. CKV telt voor de overgang van 4Havo naar 5Havo samen met Maatschappijleer als het combinatiecijfer. In Havo5 telt ook het profielwerkstuk mee voor het combinatiecijfer en telt elk van de drie vakken 33% mee.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Debat	A	4	Periode 1 (week 5-6)	Mondeling (in groepjes)	N.v.t.	10%	Nee
SE1	Pluriforme samenleving	E	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	20%	Ja
PO2	Verzorgingsstaat	A+D	4	Periode 2 (week 6-7)	Betoog	N.v.t.	10%	Nee
SE2	Rechtsstaat	B	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	30%	Ja
SE3	Parlementaire Democratie	C	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	30%	Ja

Maatschappijwetenschappen

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A: Vaardigheden Domein B: Vorming (binnen een specifieke context) Domein C: Verhouding (binnen een specifieke context) Domein D: Binding (binnen een specifieke context) Domein E: Verandering (binnen een specifieke context) Domein F: Analyse van een sociale actualiteit of Domein G: Analyse van een politieke actualiteit (binnen een specifieke context)		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op de (sub)domeinen B, C, D, E1 en E2, in combinatie met domein A.
Lesmateriaal	- Seneca lesboek 2 - Eigen materiaal + hoofdstukken Seneca lesboek1 (ELO) - Examenbundel Maatschappijwetenschappen (nieuwe stijl)	
Bijzonderheden	Gedurende het schooljaar worden de contexten bepaald waarin de domeinen worden behandeld.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leer-jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Concept-context denken	A1+A2	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5%	Nee
PO1	Onderzoeks-vaardigheden1	A3+C+F	4	Week na SE-week 4	Onderzoeks-verslag of mondeling	N.v.t.	10%	Nee
SE2	Vorming en Verhouding	B+C	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	20%	Ja
PO2	Kunst en Verandering	A+E+G	5	Periode 2 (week 3-4)	Mondeling of schriftelijk/ werkstuk	20	10%	Nee
SE3	Vorming en Binding	B+D	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	20%	Ja
SE4	Alle examenstof	A, B, C, D, E1, E2	5	SE-week 3	Schriftelijk	120 (+30)	25%	Ja
PO3	Onderzoeks-vaardigheden 2	A	5	Week na SE-week 3	Onderzoeks-verslag	N.v.t.	10%	Nee

Muziek

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A: Vaktheorie Domein B: Praktijk Domein C: Oriëntatie op studie en beroep.		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen is dat van het vak Kunst Algemeen
Lesmateriaal	- Lesboek: uittreksels uit verschillende boeken en methoden - Materiaal van internet - Diverse muziek speelboeken, klassiek, jazz, pop - Eigen materiaal	
Bijzonderheden	Het cijfer bestaat voor 70% uit Muziek en voor 30% uit Kunst Algemeen. De cijfers voor KUA worden meegeteld in het cijfer voor Muziek. Op het rapport telt het als één vak.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Reflectie formulier/ portfolio	A, C	4	Periode 1 - 4	Digitaal	N.v.t.	5	Nee
PO2	Praktijktoets 1	B	4	Periode 1	Kort optreden	10	5	Nee
PO3	Praktijktoets 2	B	4	Periode 2	Kort optreden	10	5	Nee
SE1	Solfege, analyse en geschiedenis	A	4	SE-week 3	Schriftelijk	60	5	Ja
PO4	Praktijktoets 4	B	4	Periode 4	Podium presentatie	10	10	Nee
PO5	Praktijktoets 5	B	5	Periode 1	Kort optreden	10	5	Nee
PO6	Praktijktoets 6	B	5	Periode 2	Kort optreden	10	5	Nee
PO7	Reflectie formulier/Portfolio	A, C	5	Voor de kerstvakantie	Digitaal	N.v.t.	5	Nee
PO8	Praktijktoets 7: Examen presentatie	B	5	Kunst examenweek	Podium presentatie	15-20	25	Nee

Muziek tweede kunstvak

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A: Vaktheorie Domein B: Praktijk Domein C: Oriëntatie op studie en beroep.		Het tweede kunstvak heeft geen Centraal Schriftelijk Eindexamen
Lesmateriaal	- Lesboek: uittreksels uit verschillende boeken en methoden - Materiaal van internet - Diverse muziek speelboeken, klassiek, jazz, pop - Eigen materiaal	
Bijzonderheden	Muziek telt voor 85% mee in het schoolexamen van het tweede kunstvak. Het project (PR) betreft de wettelijk verplichte 120 uur studielast voor een kunstvak zonder Centraal Schriftelijk Eindexamen. Door dat het zeer diverse projecten betreft, vaak buiten school, wordt er niet cijfermatig beoordeeld. in de loop van het jaar wordt het met regelmaat gemonitord door de docent. Aan het eind van het schooljaar is er een aftekening voor voldaan aan de eisen	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
PO1	Reflectie formulier/portfolio	A, C	4	Periode 1 - 4	Digitaal	N.v.t.	5	Nee
PR1	Project	A, B, C	4	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	N.v.t.	Nee
PO2	Praktijktoets 1	B	4	Periode 1	Kort optreden	10	5	Nee
PO3	Praktijktoets 2	B	4	Periode 2	Kort optreden	10	5	Nee
SE1	Solfege, analyse en geschiedenis	A	4	SE-week 3	Schriftelijk	60	10	Ja
PO4	Praktijktoets 4	B	4	Periode 4	Podium presentatie	10	10	Nee
PO5	Praktijktoets 5	B	5	Periode 1	Kort optreden	10	10	Nee
PO6	Praktijktoets 6	B	5	Periode 2	Kort optreden	10	10	Nee
PR2	Project	A, B, C	5	Hele jaar	Nader te bepalen	N.v.t.	N.v.t.	Nee
PO7	Reflectie formulier/Portfolio	A, C	5	Voor de kerstvakantie	Digitaal	N.v.t.	5	Nee
PO8	Praktijktoets 7: Examen presentatie	B	5	Kunst examenweek	Podium presentatie	15-20	25	Nee

Natuur, leven en techniek (NLT)

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A: Vaardigheden Domein B: Exacte wetenschappen en technologie Domein C: Aarde en Natuur Domein D: Gezondheid, bescherming en veiligheid Domein E: Materialen, processen en producten <i>(het schoolexamen heeft betrekking op: het gehele domein A en B in combinatie met C t/m E)</i>		Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen Het domein A Vaardigheden komt bij elke module terug.
Lesmateriaal	- NLT Modules (geleverd door school) - Binas - rekenmachine - laptop met MS Office 365	
Bijzonderheden	De modules kunnen waar nodig vervangen worden door actuele modules.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Forensisch onderzoek	B1, B2, E2	4	SE week 1	Schriftelijk	60 (+20)	5	Ja
PO1	Forensisch onderzoek	B1, B2, E2	4	Periode 1 in de les	uitvoering: proces-verbaal maken	4 les uur (in de les) (+0)	10	Nee
SE2	Een waarheid als een koe	B1, C, D	4	SE week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO2	Een waarheid als een koe	B1, C, D	4	Periode 2 in de les	uitvoering: presentaties, analyse artikel	In de les	10	Nee
SE3	Van Gogh onder de loep	B1, B2, E1, E2	4	SE week 3	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
PO3	Van Gogh onder de loep	B1, B2, E1, E2	4	Periode 3 in de les	uitvoering: portfolio, labjournaal	In de les	10	Nee
PO4	Lijmen en hechting	B1, B2, E1, E2	4	Periode 4 in de les	uitvoering: ontwerp en bouw een brug	In les	15	Nee
SE4	Dijk van een dijk	B1, B2, C, D	5	SE week 1	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
PO5	Dijk van een dijk	B1, B2, C, D	5	Periode 1 in de les	uitvoering + presentatie op dijk	In de les	5	Nee
SE5	Maak het verschil	B1, E1	5	SE week 2	Schriftelijk	60 (+20)	10	Ja
PO6	Maak het verschil	B1, E1	5	Periode 2 in de les	Uitwerking statistische opdracht	In de les	10	Nee

Nederlands

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Leesvaardigheid Domein B. Mondelinge taalvaardigheid Domein C. Schrijfvaardigheid Domein D. Argumentatieve vaardigheden Domein E. Literatuur Domein F. Oriëntatie op studie en beroep		Het Centraal Schriftelijk Eindexamen heeft betrekking op domein A en domein D voor zover het analyseren en beoordelen betreft.
Lesmateriaal	- Talent Nederlands voor de bovenbouw Havo/vwo - Vlekkeloos Nederlands - Woordenboek Nederlands - Examenbundel - Eigen materiaal	
Bijzonderheden		

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Discussie	B, E	4	Week na SE-week 1	Mondeling	20	10	Nee
PO1	Lees- en schrijfdossier	C, E	4	December	Dossier	N.v.t.	5	Nee
SE2	Gedocumenteerd schrijven 1, betoog	C, D	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE3	Zakelijk lezen	A	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE4	Spelling en stijl	C	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO2	Lees- en schrijfdossier	C, E	4	Juni	Dossier	N.v.t.	5	Nee
SE5	Gedocumenteerd schrijven 2: beschouwing	C, D	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE6	Zakelijk lezen	A	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE7	Spreekvaardigheid	B, D	5	Week na SE-week 2	Mondeling	20	10	Nee
PO3	Literaturodossier	C, E	5	Periode 3	Dossier	N.v.t.	10	Nee
SE8	Literatuurpresentatie	B, E	5	Periode 3	Mondeling	20	10	Nee

Profielwerkstuk

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Geen domeinen.		Het profielwerkstuk kent geen Centraal Schriftelijk Eindexamen.
Lesmateriaal	- Handleiding Profielwerkstuk	
Bijzonderheden	In Havo5 telt het profielwerkstuk samen met CKV en Maatschappijleer mee voor het combinatiecijfer en telt elk van de drie vakken 33% mee.	

Het profielwerkstuk is een relatief omvangrijke praktijkopdracht. De nadruk ligt op zelfstandigheid en de algemene vaardigheden informatievaardigheden, onderzoeksvaardigheden en/of ontwerpvaardigheden en communicatieve of presentatievaardigheden

Het profielwerkstuk heeft betrekking op één vak of meer vakken. Het vak of de vakken waarop het werkstuk betrekking heeft, maakt/maken onderdeel uit van je vakkenpakket. Wel moet altijd tenminste één groot vak (minimaal 320 studielasturen) betrokken zijn.

In principe wordt het profielwerkstuk gemaakt in tweetallen en worden de activiteiten voor het profielwerkstuk zelfstandig uitgevoerd. Dat betekent dat de begeleider alleen de voortgang in de gaten houdt en al dan niet toestemming geeft om met je onderzoek door te gaan.

Een profielwerkstuk mondt uit in een concreet en evalueerbaar werkstuk dat voor publiek wordt gepresenteerd. Verschillende eindproducten zijn mogelijk:

- een geschreven verslag (onderzoeksverslag, verhalend verslag, recensie);
- een essay of artikel (uiteenzetting, beschouwing, betoog);
- een mondelinge voordracht (uiteenzetting, beschouwing of betoog, forumdiscussie);
- het product van een ontwerpopdracht en de bijbehorende documentatie;
- een presentatie met gebruik van media (bijvoorbeeld audio, video, ICT);
- een uitvoering (toneel, muziek, dans)

Voor de begeleiding van het profielwerkstuk wordt een begeleider toegewezen. Hij/zij begeleidt het traject en het proces.

Uiteraard wordt het profielwerkstuk, inclusief het tijdspad en de handleiding profielwerkstuk tijdens de mentor les uitvoerig besproken.

Beoordeling Profielwerkstuk

De beoordeling is in handen van een eerste begeleider/beoordelaar en een tweede beoordelaar. Het werkstuk wordt beoordeeld op het proces, de inhoud en de presentatie. De beoordeling van het onderdeel proces wordt gedaan door de eerste begeleider/beoordelaar.

De beoordelingsrubric is vermeld in het profielwerkstukboekje dat aan het begin van het eindexamenjaar wordt uitgedeeld.

Rekenen

Te toetsen in het Schoolexamen (SE) Voor leerlingen die geen wiskunde in zijn/haar pakket heeft gekozen	
Rekenen referentieniveau 3F.	
Lesmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> - SE1: Studyflow hoofdstuk 8, 10, 15, 16, 22 - SE2: Studyflow hoofdstuk 7, 9, 13, 14, 21 - SE3: Studyflow hoofdstuk 19, 20 - SE4: Studyflow hoofdstuk 11, 12, 17, 18
Bijzonderheden	<ul style="list-style-type: none"> - Je maakt per toets een onderdeel zonder en een onderdeel met rekenmachine - Leerlingen met dyscalculie mogen beide onderdelen met hun rekenmachientje maken

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	Rekenen – getallen en bewerkingen	2F	4	Week 1 van periode 2	Digitaal	50 min + 10 min	25	Ja
SE2	Rekenen – meten en meetkunde	2F	4	Week 1 van periode 3	Digitaal	50 min + 10 min	25	Ja
SE3	Rekenen – verbanden	2F	4	Week 1 van periode 4	Digitaal	50 min + 10 min	25	Ja
SE4	Rekenen – verhoudingen	2F	5	Week 1 van periode 2	Digitaal	50 min + 10 min	25	Ja

Voor die leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben is het PTA rekenen wettelijk verplicht.

Scheikunde

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Kennis van stoffen en materialen Domein C. Kennis van chemische processen en kringlopen Domein D. Ontwerpen en experimenten in de chemie Domein E. Innovatieve ontwikkelingen in de chemie Domein F: Processen in de chemische industrie Domein G: Maatschappij en chemische technologie		A t/m G.
Lesmateriaal	- Nova, editie 2019, - Binas, - Eigen materiaal.	
Bijzonderheden	Gebruik van rekenmachine is niet bij elke SE toegestaan en dit zal vermeld worden. Gebruik van Binas is wel bij elke SE toegestaan.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	H1 en H3	A t/m D	4	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
SE2	H2 en H4	A t/m E	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
PO1	Praktische opdracht H4 Zouten	A t/m D	4	Januari	Schriftelijk	80 (+20)	10	Nee
SE3	H1 t/m H5	A t/m E	4	SE-week 3	Uitvoering + Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE4	Alle stof Havo 4	A t/ E	4	SE-week 4	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE5	H7 en H8	A t/m E, G	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
SE6	H9 en H10	A t/m G	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
PO2	Praktische opdracht H7 Zuren en Basen	A t/m G	5	Januari	Uitvoering + Schriftelijk	80 (+20)	10	Nee
SE7	Alle stof CSE	A t/m G	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 (+30)	20	Ja

Wiskunde A

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Algebra en tellen Domein C. Verbanden Domein D. Verandering Domein E. Statistiek Voor het complete overzicht van de subdomeinen zie examenblad.nl .		Het centraal examen heeft betrekking op domein C en de sub domeinen B1, B2, E1, E2, E3 en E4 in combinatie met de vaardigheden uit domein A.
Lesmateriaal	- Getal en Ruimte, meest recente editie, delen 1, 2 en 3 Havo A - Examenbundel Wiskunde - Eigen materiaal	
Bijzonderheden	Bij Wiskunde A wordt door leerlingen gebruik gemaakt van een grafische rekenmachine. In de handleiding voor het eindexamen wordt gespecificeerd welke grafische rekenmachines toegestaan zijn.	

Schoolexamens

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leerjaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	H1 (tabellen en grafieken) en H4 (handig tellen) uit deel 1	B3, C1, C2	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE2	H3 (lineaire verbanden) en H6 (rekenregels en formules) uit deel 1 en 2	B1, B2, C4	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE3	H2 (de statistische cyclus) en H7 (statistiek en beslissingen) uit deel 1 en 2	E1, E2, E3, E4	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO1	Praktische opdracht	A	4	Juni	Schriftelijk	N.v.t.	10	Nee
SE4	H5 (veranderingen) en H8 (statistiek met de computer) uit deel 2	D, E5	4	SE-week 4	Schriftelijk	90 (+20)	10	Ja
SE5	H9 (exponentiële verbanden) en H11 (formules en variabelen) uit deel 3	C3, C5	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
SE6	H7 (statistiek en beslissingen) en H10 (statistiek gebruiken) uit deel 2 en 3	E1, E2, E3, E4	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
SE7	Alle stof CSE	A, B1, B2, C, E1, E2, E3, E4	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 (+30)	20	Ja

Wiskunde B

Te toetsen domeinen in het Schoolexamen (SE) (dikgedrukt is wettelijk verplicht)		Te toetsen domeinen in het Centraal Examen (CE)
Domein A. Vaardigheden Domein B. Functies, grafieken en vergelijkingen Domein C. Meetkundige berekeningen Domein D. Toegepaste analyse Voor het complete overzicht van de subdomeinen zie examenblad.nl .		Het centraal examen heeft betrekking op domein B, C en D in combinatie met de vaardigheden uit domein A.
Lesmateriaal	- Getal en Ruimte, twaalfde editie, delen 1, 2 en 3 Havo B - Examenbundel Wiskunde - Eigen materiaal	
Bijzonderheden	Bij Wiskunde B wordt door leerlingen gebruik gemaakt van een grafische rekenmachine (GR). In de handleiding voor het eindexamen wordt gespecificeerd welke type GR toegestaan is.	

Onderdelen

SE-nr.	Inhoud	Domein	Leer jaar	Moment van afname	Afname vorm	Duur (in minuten) + verlenging	Gewicht in %	Herkansbaar
SE1	H1 en H2 uit deel 1	A, B1, B2, D1 en D2	4	SE-week 1	Schriftelijk	100 (+25)	10	Ja
SE2	H3 en H4.1 en H4.2 uit deel 1	A, C1	4	SE-week 2	Schriftelijk	100 (+25)	10	Ja
SE3	H4.3 en H4.4 en H5 uit deel 1 en deel 2	A, B1 en B2	4	SE-week 3	Schriftelijk	100 (+25)	10	Ja
PO1	Praktische opdracht	A	4	Mei/Juni	Schriftelijk	N.v.t.	10	Nee
SE4	H6 en H7 uit deel 2	A, B1, C2 en D3 en D4	4	SE-week 4	Schriftelijk	100 (+25)	10	Ja
SE5	H.8 en H.9 uit deel 3	A, B1, B2 en B4	5	SE-week 1	Schriftelijk	100 (+25)	15	Ja
SE6	H10 en H11 uit deel 3	A, B1, B2, B3, C1 en C2	5	SE-week 2	Schriftelijk	100 (+25)	15	Ja
SE7	Alle stof CSE uit H12	A, B, C en D	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 (+30)	20	Ja